TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Hoàn thiện chính sách về kiểm soát thuốc lá mới

15:19 05/07/2023

Sáng 5/7, tại Hà Nội, Báo Pháp luật Việt Nam tổ chức Hội thảo "Kiểm soát thuốc lá mới có trách nhiệm". Tại hội thảo, các đại biểu đã trao đổi về tính cấp thiết của việc cần quản lý những sản phẩm thuốc lá mới phù hợp với Luật Phòng chống tác hại thuốc lá và định hướng hợp pháp hóa có trách nhiệm trên cơ sở bảo vệ giới trẻ, cộng đồng.

Quang cảnh hội thảo

Hội thảo cập nhật những trao đổi mới nhất giữa các bộ ngành liên quan về chính sách kiểm soát hiệu quả các sản phẩm thuốc lá mới trên cơ sở pháp lý, nhằm ngăn chặn việc sử dụng của giới trẻ, hài hòa lợi ích của các chủ thể liên quan, cũng như phù hợp với chủ trương của Chính phủ sau Quyết định số 568/QĐ-TTg.

Những năm gần đây, việc sử dụng nhóm sản phẩm thuốc lá thế hệ mới (thuốc lá làm nóng và thuốc lá điện tử) đang có chiều hướng gia tăng. Tuy vậy, hiện nay Việt Nam đang thiếu các chế tài quản lý đối loại loại sản phẩm này.

Tại hội thảo, các đại biểu đã tập trung trao đổi về tính cấp thiết của việc cần quản lý những sản phẩm thuốc lá mới đã phù hợp với Luật Phòng chống tác hại thuốc lá hiện hành và định hướng hợp pháp hóa có trách nhiệm trên cơ sở bảo vệ giới trẻ, cộng đồng.

Thực tế, dù các sản phẩm thuốc lá mới chưa được cấp phép kinh doanh tại Việt Nam, nhưng vẫn được bày bán tràn lan trên thị trường chợ đen và trở nên phổ biến trong cộng đồng. Việc buôn bán mất kiểm soát, trà trộn các chất độc hại, ma túy vào sản phẩm nhằm dụ dỗ giới trẻ... hiện đang tạo gánh nặng cho các cơ quan quản lý liên quan. Thực trạng này đã để lại cho xã hội nhiều lo ngại, nhất là khi giới trẻ đang là đối tượng chịu tác động trực tiếp.

Theo Phó Vụ trưởng Vụ Pháp luật dân sự - kinh tế (Bộ Tư pháp), Lê Đại Hải, theo khuyến nghị của WHO, thuốc lá làm nóng cần quản lý theo luật hiện hành đang áp dụng cho thuốc lá điếu thông thường theo Luật Phòng chống tác hại thuốc lá 2012. Xét trên góc độ luật trong nước, luật cũng đã nêu rõ đối với các sản phẩm chứa thuốc lá thì cần chịu sự kiểm soát dưới luật. Ngoài Luật Phòng chống tác hại thuốc lá 2012, còn có Luật Đầu tư 2020, Nghị định 67/2013 làm căn cứ pháp lý phục vụ cho việc quản lý thuốc lá làm nóng.

Ông Lê Đại Hải cho rằng, để quản lý các loại thuốc lá mới này, cần có biện pháp và quy định chặt chẽ về quản lý như tiêu chuẩn chất lượng sản phẩm, quy chuẩn sản xuất, nhập khẩu, quy định về thu thuế, người bán, người mua cũng như quy định về nguyên tắc kinh doanh có trách nhiệm của nhà sản xuất, nhà cung cấp.

Chia sẻ tại hội thảo, đại diện Vụ Chính sách thuế (Bộ Tài chính) - bà Lê Thùy Linh cho biết, các loại thuốc lá mới đều có chứa các thành phần độc hại gây hại cho người hút trực tiếp và người xung quanh như thuốc lá truyền thống. Hút thuốc lá điện tử, thuốc lá nung nóng là hình thức tiêu thụ thuốc lá.

Do vậy, căn cứ Điều 6 Công ước Khung về Kiểm soát Thuốc lá (FCTC), WHO đã khuyến nghị các quốc gia cấm thuốc lá điện tử hoặc phải có biện pháp kiểm soát thuốc lá điện tử, hạn chế thuốc lá nung nóng. Trường hợp có biện pháp kiểm soát thuốc lá điện tử, thuốc lá nung nóng thì khuyến nghị áp dụng chính sách thuế như đối với mặt hàng thuốc lá thông thường để đảm bảo tăng giá bán và giảm nhu cầu sử dụng để bảo vệ sức khỏe cộng đồng.

Bà Nguyễn Thị Cúc, Chủ tịch Hội tư vấn Thuế, nguyên Phó Tổng cục trưởng Tổng cục thuế (Bộ Tài chính) cho rằng, các loại thuốc lá thế hệ mới dù thí điểm hay chính thức đều là đối tượng chịu thuế tiêu thụ đặc biệt. Việc đặt các sản phẩm thuốc lá làm nóng, thuốc lá điện tử vào khuôn khổ quy định phù hợp cũng giúp đảm bảo người dùng được tiếp cận với những sản phẩm chính danh, được kiểm soát chất lượng, tránh hàng nhập lậu không rõ nguồn gốc xuất xứ, tiêu chuẩn chất lượng, cũng như thành phần bên trong sản phẩm.

Nói về tiến độ của việc áp dụng hàng lang pháp lý phù hợp cho các sản phẩm thuốc lá làm nóng và thuốc lá điện tử, ông Trần Thành Trung, Cục Công Nghiệp, Bộ Công Thương cho biết, từ năm 2018-2019, Bộ Công Thương đã hoàn thiện đề tài nghiên cứu và đề xuất chính sách quản lý đối với mặt hàng này. Cụ thể, Bộ dự kiến trình Chính phủ trong thời gian tới trên cơ sở tiếp tục trao đổi để thống nhất với Bộ Y tế về dự thảo Nghị định 67 sửa đổi về kinh doanh thuốc lá, đề xuất quản lý thuốc lá làm nóng theo luật hiện hành như khuyến nghị của WHO. Đối với thuốc lá điện tử do tính chất đa dạng về sản phẩm có thể có hoặc không có nicotine, cũng như không có nguyên liệu thuốc lá nên sẽ cần thẩm định về tính pháp lý trước khi thống nhất phương án kiểm soát phù hợp.

Chia sẻ về vấn đề này, đại diện Cục Công nghiệp (Bộ Công Thương) - ông Trần Thành Trung cho biết, từ năm 2018, 2019, Bộ Công Thương đã hoàn thiện đề tài nghiên cứu và đề xuất chính sách quản lý đối với mặt hàng thuốc lá làm nóng. Đối với thuốc lá điện tử do tính chất đa dạng về sản phẩm có thể có hoặc không có nicotine, cũng như không có nguyên liệu thuốc lá nên sẽ cần thẩm định về tính pháp lý trước khi thống nhất phương án kiểm soát phù hợp.

Ông Trần Thành Trung thông tin, Bộ Công Thương đã làm việc với Bộ Y tế để nghiên cứu và làm rõ cơ sở pháp lý đánh giá các sản phẩm thuốc lá thế hệ mới.

Ông Trần Thành Trung nhấn mạnh: "Hiện nay, thuốc lá thế hệ mới chưa có chính sách quản lý, chưa được phép lưu hành nhưng đã được bày bán trên thị trường và tiếp cận dễ dàng. Những sản phẩm này đa phần là hàng xách tay, nhập lậu, không được quản lý về chất lượng, nguồn gốc. Việc mua bán và quảng cáo các sản phẩm này đều là vi phạm quy định của pháp luật. Hệ quả là Nhà nước không thu được thuế, người dân sử dụng thuốc lá thế hệ mới lại không tiếp cận được những sản phẩm có nguồn gốc rõ ràng, không được kiểm soát về chất lượng dẫn tới ảnh hưởng đến sức khỏe”.

Tại hội thảo, đại diện một số bộ, ngành liên quan cho rằng, nên cân nhắc, xem xét đưa các sản phẩm thuốc lá làm nóng, thuốc lá điện tử chịu chế tài của pháp luật, không đặt lợi ích kinh tế, nguồn thu của Nhà nước làm trọng tâm. Việc sớm hiện thực hóa điều này sẽ giúp đảm bảo mọi sản phẩm thuốc lá đều chịu sự giám sát của luật pháp, tạo sự an tâm cho xã hội, tăng vị thế của Việt Nam trên trường quốc tế trước thềm Hội nghị các bên về kiểm soát thuốc lá toàn cầu lần thứ 10 (COP10) sắp tới.

Nguyễn Kiên